Toppersnotes®

Unleash the topper in you

Kerala PCS

University Assistant

Prelims & Mains

Volume - 1

ഇന്ത്യൻ ചരിത്രം, ഇന്ത്യൻ ഭൂമിശാസ്ത്രം, ലോക ഭൂമിശാസ്ത്രം, സാമ്പത്തികശാസ്ത്രം, ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടന (Indian History, Indian Geography, World Geography, Economics, Polity)

SIERRA INNOVATIONS

INDEX

S No.	Chapter Title	Page No.
1	പുരാവസ്തു കാലഘട്ടം (Prehistoric Period)	1
2	ആദിമ സംസ്കാരങ്ങൾ (Early Civilisations)	3
3	സിന്ധു നദീതട സംസ്കാരം (Harappan Civilization)	4
4	വേദകാലഘട്ടം (1500 BC – 600 BC) Vedic period (1500 BC – 600 BC)	7
5	മഹാജനപദങ്ങൾ (600 BC – 300 BC) Mahajanapadas (600 BC – 300 BC)	13
6	മഗധ (Magadha) [600 BC – 580 AD]	15
7	മൗര്യ സാമ്രാജ്യം (Mauryan Empire) (321 BC – 185 BC)	18
8	ശുങ്ഗ വംശം (185 BC – 73 BC) Shunga Dynasty (185 BC – 73 BC)	21
9	ഗുപ്ത സാമ്രാജ്യം (320 BC – 550 BC) Gupta Empire (320 BC – 550 BC)	23
10	ഗുപ്താനന്തരകാലം (Post-Gupta Period)	25
11	ഡക്കാന്റെ ചരിത്രം (History of the Deccan)	27
12	ദക്ഷിണേന്ത്യയുടെ ചരിത്രം (History of South India)	30
13	പുരാതന ഇന്ത്യയുടെ കലയും സംസ്കാരവും (Art and culture of ancient India)	33
14	പുരാതന ഇന്ത്യയിലെ മതങ്ങൾ (Religions of Ancient India)	35
15	പുരാതന ഇന്ത്യയിലെ സംസ്കാരവും ശാസ്ത്രവും (Culture and science of ancient India)	43
16	പുരാതന ഇന്ത്യയിലെ കലാസംസ്കാരം (Artistic culture of ancient India)	44
17	പുരാതന ഇന്ത്യയിലെ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥ (Economy of ancient India)	45
18	പുരാതന ഇന്ത്യയിലെ സമൂഹം (Society in Ancient India)	46
19	വിദേശ യാത്രികർ (Foreign travelers)	47
20	പ്രധാന പുരാവസ്തു കേന്ദ്രങ്ങൾ (Major archaeological sites)	48
21	മദ്ധ്യകാല ഇന്ത്യൻ ചരിത്രം (Medieval Indian History)	49

INDEX

S No.	Chapter Title	Page No.
22	അറബ് ആക്രമണം (Arab Invasion)	52
23	ഡൽഹി സുൽത്താനത്ത് (1206 – 1526) [Delhi Sultanate (1206 – 1526)]	54
24	വിജയനഗരവും ബഹ്മനി ഭരണവും (Vijayanagar & Bahmanid Rule, 1350 – 1565 Ad)	58
25	മുഗൾ സാമ്രാജ്യം (1526 AD – 1707 AD) [Mughal Empire (1526 AD – 1707 AD)]	62
26	പ്രാദേശിക സാമ്രാജ്യങ്ങൾ (Local empires)	66
27	മദ്ധ്യകാലഘട്ടത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രധാന വിവരങ്ങൾ (Important Facts about Medieval Period)	70
28	യൂറോപ്യന്മാരുടെ വരവ് (Arrival of the Europeans)	73
29	ചില പ്രധാനപ്പെട്ട യുദ്ധങ്ങൾ (Some Important Voyages)	76
30	ഇന്ത്യൻ ദേശീയ പ്രസ്ഥാനം (Indian National Movement)	81
31	തീക്ഷ്ണവാദ ഘട്ടം (1907 – 1917) [Early Phase of Struggles (1907 – 1917)]	85
32	ഗാന്ധീയൻ ഘട്ടം (1917 – 1947) [Gandhian Era (1917 – 1947)]	87
33	സിവിൽ നിയമലംഘന പ്രസ്ഥാനം (1930) (Civil Disobedience Movement – CDM 1930)	92
34	പ്രൊവിൻഷ്യൽ തിരഞ്ഞെടുപ്പുകൾ (1937–47) [Developments During World War II (1937 – 47)]	94
35	ക്വിറ്റ് ഇന്ത്യ പ്രസ്ഥാനം (1942) [Quit India Movement (1942)]	96
36	കാബിനറ്റ് മിഷൻ (1946) [Cabinet Mission Plan (1946)]	98
37	പ്രധാന ഭരണ നിയമങ്ങൾ (Acts of the Government)	100
38	ഭൂമണ്ഡലം (Universe)	103
39	അക്ഷാംശവും രേഖാംശവും (Latitude & Longitude)	106
40	ഭൂമിയെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രധാന വിവരങ്ങൾ (Facts about Earth)	109

INDEX

S No.	Chapter Title	Page No.
41	ഭൂമിയുടെ അന്തർഘടന (Interior Structure of the Earth)	112
42	ഭൂകമ്പങ്ങൾ (Earthquakes)	114
43	അഗ്നിപർവതങ്ങൾ (Volcanoes)	116
44	പാറകളും ധാതുക്കളും (Rocks & Minerals)	118
45	അന്തരീക്ഷം (Atmosphere)	119
46	സമുദ്രശാസ്ത്രം (Oceanography)	124
47	ഇന്ത്യയുടെ ഭൗമവിഭാഗങ്ങൾ (Physiographic Divisions of India)	128
48	ഇന്ത്യയിലെ ഋതുക്കളും കാലാവസ്ഥാ സവിശേഷതകളും (Seasons and weather features in India)	133
49	മണ്ണുകൾ (Soils of India)	135
50	ഇന്ത്യയിലെ ജൈവസമ്പത്ത് (Biodiversity of India)	136
51	കൃഷി (Agriculture)	140
52	ഇന്ത്യയിലെ ഊർജ്ജ സ്രോതസ്സുകൾ (Energy Sources of India)	142
53	ഇന്ത്യയിലെ ധാതുക്കൾ (Minerals of India)	144
54	ഇന്ത്യയിലെ ഗതാഗതം (Transport in India)	146
55	ഇന്ത്യയുടെ വിസ്തൃതി, ഭൗമശാസ്ത്രം & അതിർത്തികൾ (India's Size, Geography & Borders)	149
56	ഇന്ത്യാ വിവരങ്ങൾ (India Facts)	151
57	ലോകഭൂഖണ്ഡങ്ങൾ (Continents of the World)	154
58	ഭൂമിശാസ്ത്രത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന തത്വങ്ങൾ (Fundamentals of Geography)	157
59	ഭൂമിയുടെ ആന്തരിക ഘടന (Internal Structure of the Earth)	159
60	ശിലകളും ധാതുക്കളും (Rocks and Minerals)	162
61	ശില പാറകളുടെ വർഗ്ഗീകരണം (Classification of Rocks)	165

INDEX

S No.	Chapter Title	Page No.
62	ഭൗമോപരിതലം ഭൂപ്രവർത്തനങ്ങളും ഭൂരൂപങ്ങളും	167
63	ഭൂഖണ്ഡങ്ങളുടെ വിസ്ഥാപനവും ഫലകചലന സിദ്ധാന്തവും	169
64	അന്തരീക്ഷ ഘടന (Atmospheric Structure)	171
65	അന്തരീക്ഷ മർദ്ദവും കാറ്റും (Atmospheric Pressure and Winds)	174
66	താപനിലയും ഋതുക്കളും (Temperature and Seasons)	176
67	കാലാവസ്ഥാ മേഖലകൾ (Climatic Zones)	178
68	വിവര സാങ്കേതിക വിദ്യയും ഭൂമിശാസ്ത്രവും (Remote Sensing & GIS)	180
69	ആഗോള പ്രശ്നങ്ങളും മലിനീകരണവും (Global Issues and Pollution)	181
70	ഭൂപടങ്ങളും വിവരങ്ങളും വിവര സാങ്കേതിക വിദ്യയും	183
71	സമുദ്രങ്ങളും സമുദ്രചലനങ്ങളും (Oceans and Ocean Movements)	185
72	സാമ്പത്തികശാസ്ത്രം (Economics)	187
73	ഉൽപ്പാദനം (Production)	195
74	ഭാരതീയ സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥ (Indian Economy)	198
75	ദേശീയ വരുമാനം (National Income)	199
76	ഇന്ത്യൻ സാമ്പത്തിക സംവിധാനം (Indian Financial System)	201
77	ധനനയം (Monetary Policy)	205
78	ബജറ്റ് (Budget Fiscal Policy)	207
79	നികുതി (Tax)	208
80	കമ്മി (Deficits)	210
81	Industrial Policy (വ്യവസായ നയം)	211
82	Disinvestment (ഡിസിൻവെസ്റ്റ്മെന്റ്)	213
83	Inflation (ദ്രവ്യപ്പെരുപ്പം)	214
84	Balance of Payments (BOP)	215

INDEX

S No.	Chapter Title	Page No.
85	പ്രധാന സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക സൂചകങ്ങൾ (Socio-Economic Indicators)	216
86	ഇന്ത്യയിലെ കൃഷി (Agriculture In India)	218
87	ബ്രിട്ടീഷ് ഇന്ത്യയിലെ ഭരണഘടനാപരമായ പരിഷ്കാരങ്ങൾ (Constitutional reforms in British India)	222
88	ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടന രൂപീകരണം (Constitution of India)	224
89	ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ മുഖ്യ സവിശേഷതകൾ (Salient features of the Indian Constitution)	227
90	ഭരണഘടനയുടെ ആമുഖം (Preamble to the Constitution)	229
91	പൗരത്വം (Citizenship)	231
92	രാഷ്ട്രപതി (President of India)	235
93	ഉപരാഷ്ട്രപതി (Vice-President of India)	239
94	പ്രധാനമന്ത്രി (Prime Minister of India)	240
95	പാർലമെന്റ് ഓഫ് ഇന്ത്യ (Parliament of India)	242
96	സംസ്ഥാന നിയമസഭ (State Legislature)	249
97	ഗവർണർ (Governor)	250
98	പ്രാദേശിക സ്വയംഭരണ സംവിധാനം (Local Self-Governance)	252
99	ഇന്ത്യയുടെ സുപ്രീം കോടതി (Supreme Court of India)	255
100	ഭരണഘടനാപരമായ സ്ഥാപനങ്ങൾ (Constitutional Bodies)	258
101	നിയമാനുസൃത സ്ഥാപനങ്ങൾ (Statutory Bodies)	261
102	ഉപദേശക സമിതികൾ (Advisory Bodies)	263
103	ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയിലെ ചില പ്രധാന ആർട്ടിക്കിളുകൾ (Some important articles of the Indian Constitution)	264
104	Land Reforms (Bhooparishkaranam)	267
105	Durantha Nivaranam (Disaster Management)	271

INDEX

S No.	Chapter Title	Page No.
106	Agriculture (Karshika Mekhala)	281
107	Trade & Commerce (Vyavasayam)	287
108	ജനസംഖ്യാ സെൻസസ് 2011 (Census 2011)	In App
109	ഇന്ത്യയിലെ വിവിധ മേഖലകളിലെ കമ്മിറ്റികൾ (Committees in various sectors of India)	In App
110	ഇന്ത്യയിലെ പ്രധാന സാമ്പത്തിക സ്ഥാപനങ്ങൾ (Major Financial Institutions in India)	In App
111	പ്രധാന അന്താരാഷ്ട്ര സംഘടനകൾ (Major international organizations)	In App
112	ഇന്ത്യയിലെ പ്രധാന സാമ്പത്തിക സ്ഥാപനങ്ങൾ (Major financial institutions in India)	**In App**

1 അദ്ധ്യായം

പുരാവസ്തു കാലഘട്ടം (Prehistoric Period)

പുരാവസ്തു കാലഘട്ടം (Prehistoric Period)

- "Prehistoric" എന്ന് പറയുന്നത് **എഴുത്ത് കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിന് മുമ്പുള്ള കാലഘട്ടം** ആണ്.
- ഈ കാലത്തെ കുറിച്ചുള്ള അറിവ് **പുരാവസ്തു തെളിവുകൾ** (ഉപകരണങ്ങൾ, അസ്ഥികൾ, ഗുഹാചിത്രങ്ങൾ, മുതലായവ) വഴി മാത്രമേ ലഭിക്കുകയുള്ളു.
- ഇന്ത്യയിലെ പുരാവസ്തു ചരിത്ര പഠനത്തിന് **ആർക്കിയോളജിക്കൽ സർവേ ഓഫ് ഇന്ത്യ (ASI)** വലിയ പങ്ക് വഹിച്ചു.

കാലഘട്ട വിഭാഗങ്ങൾ

1. **ശിലായുഗം (Stone Age)**
   മനുഷ്യർ കല്ലുപകരണങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന കാലം.

- **പാലിയോലിതിക് കാലം (Old Stone Age)**
  - ✓ കാലയളവ്: ഏകദേശം 500,000 BCE – 10,000 BCE
  - ✓ **സവിശേഷതകൾ**:
    - കല്ലുപയോഗിച്ച് വേട്ടയാടി ജീവിച്ചു.
    - ഗുഹകളിൽ താമസിച്ചു.
    - തീയുടെ കണ്ടെത്തൽ.
    - ഗുഹാചിത്രങ്ങൾ (Bhimbetka, MP).
- **മെസോലിതിക് കാലം (Middle Stone Age)**
  - ✓ കാലയളവ്: 10,000 BCE – 8000 BCE
  - ✓ **സവിശേഷതകൾ**:
    - ചെറു കല്ലുപകരണങ്ങൾ (Microliths).
    - ആദ്യമായി **നായയെ വളർത്തിയതായി** തെളിവുകൾ.
    - വേട്ടക്കൊപ്പം **കൃഷി തുടക്കമായി**.
- **നീയോലിതിക് കാലം (New Stone Age)**
  - ✓ കാലയളവ്: 8000 BCE – 4000 BCE
  - ✓ **സവിശേഷതകൾ**:
    - **കൃഷി, മൃഗവളർത്തൽ** തുടങ്ങി.
    - **കോട്ടൺ നൂൽ** ഉപയോഗം (Mehrgarh).
    - സ്ഥിര താമസ ജീവിതം തുടങ്ങി (വീടുകൾ).
    - **ചെങ്കലിൽ മിനുക്കിയ ഉപകരണങ്ങൾ**.

2. **ചാൽക്കോലിത്തിക് യുഗം (Chalcolithic Age)**

- കാലയളവ്: 4000 BCE – 1500 BCE
- **സവിശേഷതകൾ**:
  - ✓ **താമ്രം (Copper)** + **കല്ല്** ഉപകരണങ്ങൾ.
  - ✓ ഗ്രാമ സംസ്കാരം.
  - ✓ **കൃഷി, പശുവളർത്തൽ**.
  - ✓ **ഭൂമിയിൽ ചുവപ്പ്-കറുപ്പ് നിറമുള്ള മൺപാത്രങ്ങൾ**.

3. ഇരുമ്പുകാലം (Iron Age)

- കാലയളവ്: 1500 BCE മുതൽ.
- **സവിശേഷതകൾ**:
  - ✓ ഇരുമ്പുപയോഗിച്ച് **ഉപകരണങ്ങളും ആയുധങ്ങളും.**
  - ✓ **കൃഷിയിൽ വിപ്ലവം.**
  - ✓ ഗ്രാമങ്ങളിൽ **നിന്ന് പട്ടണ സംസ്കാരത്തിലേക്ക് വളർച്ച.**

<u>പ്രധാന കേന്ദ്രങ്ങൾ (Sites)</u>

- **Bhimbetka (Madhya Pradesh)** → ഗുഹാചിത്രങ്ങൾ.
- **Mehrgarh (Pakistan)** → കൃഷി, പശുവളർത്തൽ തെളിവുകൾ.
- **Burzahom (Kashmir)** → നിലത്തടിയിൽ വീടുകൾ.
- **Chirand (Bihar)** → നിയോലിതിക് സംസ്കാരം.
- **Inamgaon (Maharashtra)** → ചെങ്കല്ലുകാല ഗ്രാമ സംസ്കാരം.

<u>സമാപനം</u>

പുരാവസ്തു കാലഘട്ടം മനുഷ്യരുടെ **വേട്ടക്കാരനിൽ നിന്ന് കർഷകനായുള്ള** പരിവർത്തനത്തെ കാണിക്കുന്നു. ഇത് **നാഗരികതയുടെ അടിത്തറ** ഒരുക്കി.

Toppersnotes
Unleash the topper in you

2 അദ്ധ്യായം

ആദിമ സംസ്കാരങ്ങൾ (Early Civilisations)

ഖമ്പത്ത് ഉൾക്കടൽ സംസ്കാരം (Gulf of Khambhat Culture)

- ഈ സംസ്കാരം ഏകദേശം **ക്രി.മു. 7500-ൽ** നിലനിന്നിരുന്നുവെന്ന് കരുതുന്നു.
- ഇത് കണ്ടെത്തിയത് **നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഓഷ്യൻ ടെക്നോളജി (NIOT)** ആണ്.
- ഇതിനെ **ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ മുങ്ങിപ്പോയ നഗരമായി** കരുതപ്പെടുന്നു.

ലോകത്തിലെ പുരാതന സംസ്കാരങ്ങൾ (Ancient Civilisations of the World)

- **ഫലഭൂയിഷ്ഠമായ നദീതീരങ്ങളും വാർഷിക വെള്ളപ്പൊക്കങ്ങളും** ഭക്ഷ്യോത്പാദനത്തിൽ മിച്ചം നൽകുകയും,
- ചിലർക്കു **ഭക്ഷണം അല്ലാത്ത മറ്റ് പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കാൻ** അവസരം നൽകുകയും ചെയ്തു.
- അങ്ങനെ അവർ **എഴുത്ത്, വെങ്കലോപകരണ നിർമ്മാണം, മുദ്ര നിർമ്മാണം, ഭീമൻ കെട്ടിടങ്ങൾ** പോലുള്ള പുതിയ കഴിവുകൾ വികസിപ്പിച്ചു.
- ക്രമേണ, ഇവിടങ്ങളിൽ **വലിയ നഗരങ്ങൾ** വളർന്നുവന്നു.
- ഓരോ സംസ്കാരവും **സ്വതന്ത്രമായി (independently)** വികസിച്ചു.

ലോകത്തിലെ നാല് പ്രധാന പുരാതന സംസ്കാരങ്ങൾ (Four Ancient Civilisations of the World)

- ഏകദേശം **ക്രി.മു. 3000-ൽ** ആരംഭിച്ച പ്രധാന സംസ്കാരങ്ങൾ:
- മെസപ്പൊട്ടേമിയൻ സംസ്കാരം (Mesopotamian Civilisation)
  - ✓ ടൈഗ്രിസ് (Tigris), യൂഫ്രട്ടീസ് (Euphrates) നദീതീരങ്ങളിൽ.
  - ✓ പശ്ചിമേഷ്യ (West Asia).
- ഈജിപ്ഷ്യൻ സംസ്കാരം (Egyptian Civilisation)
  - ✓ നൈൽ നദീതീരത്ത് (River Nile).
  - ✓ ആഫ്രിക്കയിലെ ഈജിപ്തിൽ.
- സിന്ധു നദീതട സംസ്കാരം (Indus Valley Civilisation)
  - ✓ സപ്തസിന്ധു പ്രദേശം (Sapt-Sindhu region).
  - ✓ ഏഴു നദികൾ – ജെലും, ചെനാബ്, രവി, സത്ലജ്, സിന്ധു, ശരസ്വതി.
  - ✓ ഇന്ത്യൻ ഉപഭൂഖണ്ഡത്തിന്റെ വടക്കുപടിഞ്ഞാറൻ ഭാഗം.
- ചൈനീസ് സംസ്കാരം (Chinese Civilisation)
  - ✓ **ഹ്വാംഗ് ഹെ നദി (Yellow River / Huang He)** യുടെ തീരത്ത്.
  - ✓ **കിഴക്കൻ ചൈന.**

3
അദ്ധ്യായം
സിന്ധു നദീതട സംസ്കാരം (ഹരപ്പൻ സംസ്കാരം)

സിന്ധു നദീതട സംസ്കാരം (ഹരപ്പൻ സംസ്കാരം)

- പുരാവസ്തുശാസ്ത്ര കണ്ടെത്തലുകൾ പ്രകാരം, ഇന്ത്യയിലെ ഏറ്റവും പ്രാചീന നഗരസംസ്കാരം സിന്ധു നദീതട സംസ്കാരം അല്ലെങ്കിൽ ഹരപ്പൻ സംസ്കാരം ആണ്.
- കാലഘട്ടം : ഏകദേശം ക്രി.മു. 2500 – 1750 കാലയളവിൽ വ്യാപിച്ചു നിന്നു.
- കണ്ടെത്തിയ പ്രധാന കേന്ദ്രങ്ങൾ : ഹരപ്പ, മോഹൻജൊദാരോ, ധോളാവിറ, കലിബംഗൻ, ലോഥൽ, സുർകോട്ടഡ, ചാൻഹുദറോ, രാഖിഗഢി.
- കണ്ടെത്തിയത് : 1921-ൽ ഹരപ്പ, 1922-ൽ മോഹൻജൊദാരോ.
- നഗരങ്ങൾ ക്രമബദ്ധമായ നഗരാസൂത്രണത്തിന് പ്രസിദ്ധമായിരുന്നു.
  - ✓ വീഥികൾ ഒരേ വീതി പാലിച്ച് നേർത്ത കോണുകളിൽ മുറിച്ചുകടന്നിരുന്നു.
  - ✓ വീടുകൾ ചുട്ടുചൂടിയ ഇഷ്ടിക കൊണ്ട് പണിതിരുന്നതാണ്.
  - ✓ നികാശവ്യവസ്ഥ (drainage system) അത്യന്തം പുരോഗമിച്ചിരിന്നു.
- വ്യാപാരകേന്ദ്രങ്ങൾ: മെസപ്പൊട്ടാമിയ, ഈജിപ്ത് തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളുമായി വ്യാപാരബന്ധം പുലർത്തിയിരുന്നു.
- കൃഷി: ഗോതമ്പ്, യവം, പരുത്തി, എള്ള് മുതലായവ കൃഷിചെയ്തിരുന്നു.
- **വ്യവസായങ്ങൾ:** മുദ്രനിർമ്മാണം, മണിനിറച്ച ആഭരണങ്ങൾ, ചെമ്പും വെങ്കലവസ്തുക്കളും.
- **വിശ്വാസങ്ങൾ:**
  - ✓ മാതൃദേവതാരാധന.
  - ✓ വൃക്ഷാരാധന.
  - ✓ ശിവന്റെ ആദിമരൂപമായ 'പശുപതി' യുടെ ആരാധന.
- ലിപി: ഹരപ്പൻ ലിപി ഇന്നുവരെ വായിച്ചുപിടിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല.

സിന്ധു നദീതട സംസ്കാരത്തിന്റെ പ്രത്യേകതകൾ

നഗരാസൂത്രണം

- നഗരങ്ങൾ ചതുരാകൃതിയിൽ രൂപകൽപ്പന ചെയ്തിരുന്നതാണ്.
- വടക്കേ-തെക്കേ ദിശയിലും കിഴക്കെ-പടിഞ്ഞാറൻ ദിശയിലും വീഥികൾ നിരന്നു.
- നഗരങ്ങൾ ഗ്രിഡ് സംവിധാനം (grid system) പ്രകാരം നിർമ്മിച്ചു.
- വീഥികൾ പരസ്പരം നേർക്കോൺകളിൽ മുറിച്ചുകടന്നു.
- കോട്ടമേഖലയും (Citadel) താഴ്ന്ന പ്രദേശങ്ങളും ആയി പട്ടണം വിഭജിച്ചിരുന്നു.
- ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും പുരോഗമനമായ ജലനിര്മ്മാണവും ഡ്രെയിനേജ് സംവിധാനവും (നികാശവ്യവസ്ഥ) ഇവിടെയുണ്ടായിരുന്നു. ഈ നികാശവ്യവസ്ഥ പുരാതന ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും പുരോഗമിച്ചതായിരുന്നു.
- മോഹൻജൊദാരോയിലെ മഹാസ്നാനഗൃഹം (Great Bath) പ്രശസ്തമാണ്.
- ഗോഡൗണുകളും വലിയ ഗോഡൗൺ ഹാളുകളും ഉണ്ടായിരുന്നതായി തെളിവുകൾ.
- വീടുകൾ ചുട്ടുചൂടിയ ഇഷ്ടികകൊണ്ട് പണിതത്.
- വീടുകളിൽ കിണറുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു.

മഹാസ്നാനക്കുളം (Great Bath)

- മോഹൻജോദാരോയിൽ കണ്ടെടുത്തത്.
- മതപരമായോ സാമൂഹികമായോ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി ഉപയോഗിച്ചിരുന്നുവെന്ന് കരുതുന്നു.

കല – വ്യവസായം

- മുദ്രകൾ (Seals): ചെമ്പ്, കല്ല്, അസ്ഥി മുതലായവയിൽ.
- വിഗ്രഹങ്ങൾ:
  - ✓ വെങ്കലത്തിൽ “നൃത്തകന്നി” (Dancing Girl).
  - ✓ ശിലയിൽ “പൂജാരി” (Priest).
- ആഭരണങ്ങൾ: പൊന്നു, വെള്ളി, മണി, ഷെൽ, കല്ല്.

കൃഷി

- പ്രധാന വിളകൾ: ഗോതമ്പ്, യവം, എള്ള്, പരുത്തി.
- പരുത്തി ആദ്യം കൃഷി ചെയ്തത് ഹരപ്പന്മാർ തന്നെയായിരുന്നു.
- മൃഗസംരക്ഷണം: കാള, ആന, കുതിര, ഒട്ടകം, ആട്, കോഴി.

വ്യാപാരം

- വ്യാപാരം: ആഭ്യന്തരവും വിദേശവുമായ വ്യാപാരം.
- ലോഹങ്ങൾ: ചെമ്പ്, വെങ്കലം, സ്വർണ്ണം, വെള്ളി. ഇരുമ്പ് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നില്ല.
- വിദേശ വ്യാപാരം → മെസപ്പൊട്ടാമിയ, ഈജിപ്ത്, ഇറാൻ മുതലായവ.
- മെസൊപ്പൊട്ടോമിയയുമായുള്ള വ്യാപാരം മുദ്രകളിൽ നിന്നു തെളിയുന്നു.
- ഗതാഗതം: കാളവണ്ടി, കപ്പൽ.

കല–സാഹിത്യം

- മൺപാത്രങ്ങൾ: ചുവപ്പ് നിറത്തിൽ, കറുത്ത അലങ്കാരങ്ങളോടെ.
- ശില്പങ്ങൾ: “നൃത്തയുവതി” (dancing girl) വെങ്കലശില്പം, “പുരോഹിതരാജാവ്” (Priest King) പ്രതിമ.
- മുദ്രകളിൽ പശുവിന്റെയും കാളയുടെയും ചിത്രങ്ങൾ.

ലിപി

- ഹരപ്പൻ ലിപി ഇതുവരെ വായിച്ചുപിടിക്കാനായിട്ടില്ല.
- പ്രധാനമായും മുദ്രകളിലും ചെറുതായ ഫലകങ്ങളിലും മാത്രമാണ് കണ്ടെത്തിയത്.

ഹരപ്പൻ സംസ്കാരത്തിലെ മതവിശ്വാസങ്ങൾ

- മാതൃദേവതാരാധന: ജനനശക്തിയുടെ പ്രതീകമായി മാതൃദേവിയെ ആരാധിച്ചിരുന്നു.
- പശുപതി മുദ്ര → ശിവന്റെ ആദ്യരൂപമെന്നു കരുതുന്നു.
- ശിവന്റെ ആദിമരൂപം: മുദ്രകളിൽ “പശുപതി” രൂപത്തിലുള്ള ദേവനെ കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്.
- വൃക്ഷാരാധന:
  - ✓ അശ്വതഥ്, നീം തുടങ്ങിയ വൃക്ഷങ്ങൾ.
  - ✓ ചില മൃഗങ്ങൾക്കും വിശുദ്ധസ്വഭാവം നൽകിയിരുന്നു.
- അഗ്നിആരാധന: തീക്കുഴികൾ കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്.
- വൃക്ഷാരാധന, പാമ്പാരാധന പ്രചാരത്തിലുണ്ടായിരുന്നു.
- യാഗചടങ്ങുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നതായി സൂചന.
- ശവസംസ്കാരം: അസ്ഥികൂടം അടക്കം, അസ്ഥിഭസ്മം അടക്കം തുടങ്ങിയ രീതികൾ.

സംസ്കാരാന്ത്യം

- ക്രി.മു. 1900-ഓടെ ഹരപ്പൻ സംസ്കാരം ക്ഷയിച്ചു.
- ക്ഷയത്തിന് കാരണങ്ങൾ:
  - ✓ പ്രകൃതിദുരന്തങ്ങൾ (വെള്ളപ്പൊക്കം, ഭൂകമ്പം).
  - ✓ ആര്യന്മാരുടെ ആക്രമണം.
  - ✓ സിന്ധു നദിയുടെ ദിശമാറ്റം.

ഹരപ്പൻ സംസ്കാരത്തിന്റെ ക്ഷയം (Decline of IVC)

കാരണം	ശാസ്ത്രജ്ഞൻ / പ്രസ്ഥാനകൻ	വിശദീകരണം
ആര്യൻ അധിനിവേശം / കുടിയേറ്റം (Aryan Invasion / Migration Theory)	മോർത്തിമർ വീലർ (Mortimer Wheeler)	ആര്യന്മാർ ആക്രമിച്ചു, നഗരങ്ങൾ നശിപ്പിച്ചു, സംസ്കാരം തകർന്നു എന്നു കരുതി.
പരിസ്ഥിതി കാരണങ്ങൾ (Ecological disturbances)	റെയ്ക്സ് (Raikes) & ഡെയിൽസ് (Dales)	പ്രകൃതിദുരന്തങ്ങൾ, മണ്ണിന്റെ നഷ്ടം, ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായ മാറ്റങ്ങൾ സംസ്കാരത്തെ ബാധിച്ചു.
രോഗങ്ങൾ (Malaria / Epidemic)	കെനത്ത് കെന്നഡി (Kenneth Kennedy)	മഹാമാരി (മലേറിയ) മൂലം വലിയ ജനസംഖ്യ മരിച്ചു. മോഹൻജോദാരോയിൽ നിന്ന് ലഭിച്ച 24 തലച്ചോറുകളിൽ രോഗലക്ഷണങ്ങൾ കണ്ടെത്തി.
പ്രളയം (Floods)	സർ ജോൺ മാർഷൽ (Sir John Marshall)	കഠിനമായ പ്രളയങ്ങൾ നഗരങ്ങളെ ബാധിച്ചു. സംസ്കാരം നശിച്ചു.
സാമ്പത്തിക കാരണങ്ങൾ (Economic Decline)	-	വ്യാപാരം കുറയുകയും സാമ്പത്തിക മാന്ദ്യം ഉണ്ടാകുകയും ചെയ്തു. തെരുവുകൾ പിടിച്ചുപറി, ശുചിത്വ സംവിധാനത്തിന്റെ തകർച്ച, കുടിയേറ്റക്കാർ, സംസ്കാരിക ഇടിവ് എന്നിവ തെളിവുകളായി.

സംസ്കാരം **ഒരുദിവസം കൊണ്ട് അവസാനിച്ചില്ല**. എന്നാൽ ഹരപ്പൻ സംസ്കാരത്തിന്റെ ചില പ്രത്യേകതകൾ പിന്നീട് ഇന്ത്യൻ സംസ്കാരത്തിൽ ലയിച്ചു. **ഇൻഡസ് പ്രദേശങ്ങളിൽ നിന്ന് ഗംഗ–യമുനാ ദ്വാബിലേക്കും**, ഗുജറാത്ത് വഴി **മാൽവ, മഹാരാഷ്ട്രയിലേക്കും** ഹരപ്പൻവർ നീങ്ങി. അതായത്, ഹരപ്പൻ സംസ്കാരം പൂർണമായി ഇല്ലാതായില്ല, മറിച്ച് **ഇന്ത്യൻ സംസ്കാരത്തിന്റെ മുഖ്യധാരയിലേക്ക് ലയിച്ചു.**

4 അദ്ധ്യായം

വേദകാലഘട്ടം (1500 BC – 600 BC)

വേദകാലഘട്ടം (1500 BC – 600 BC)

- ആര്യന്മാരുടെ വരവോടെ ആരംഭിച്ച സംസ്കാരഘട്ടമാണ് വേദികകാലം.
- വേദങ്ങൾ രചിക്കപ്പെട്ട കാലഘട്ടം വേദിക കാലഘട്ടം എന്നാണ് അറിയപ്പെടുന്നത്.
- ഇത് ക്രി.മു. 1500 മുതൽ 600 വരെ നീണ്ടുനിന്നതായി കരുതുന്നു.
- ആര്യർ ഇന്ത്യയിൽ കടന്നു വന്ന് ആദ്യം പഞ്ചാബിലും പിന്നീട് ഗംഗാ സമതലത്തിലും കുടിയേറിയ ശേഷം അവർ സ്ഥാപിച്ച സംസ്കാരമാണ് വേദകാലഘട്ട സംസ്കാരം.

വിഭാഗങ്ങൾ

- **ആദ്യകാല വേദഘട്ടം (Early Vedic / Rig Vedic Period – 1500 BC – 1000 BC)**
- **പിന്നീടുള്ള വേദഘട്ടം (Later Vedic Period – 1000 BC – 600 BC)**

വേദങ്ങൾ

- നാലു വേദങ്ങൾ: ഋഗ്വേദം, യജുർവേദം, സാമവേദം, അതർവവേദം.
- **ഋഗ്വേദം**: ഏറ്റവും പ്രാചീന വേദം. 1028 സൂക്തങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. പ്രധാനമായും ദേവാരാധനയും സ്തോത്രങ്ങളും.
- **യജുർവേദം**: യാഗങ്ങളിൽ ഉപയോഗിച്ച മന്ത്രങ്ങൾ.
- **സാമവേദം**: ഗാനരീതിയിലുള്ള മന്ത്രങ്ങൾ. സംഗീതത്തിന്റെ ആദിമരൂപം / സംഗീതത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന ഗ്രന്ഥം.
- **അതർവവേദം**: മന്ത്രങ്ങൾ, ഔഷധവിദ്യ, മായാവിദ്യ, പ്രാർത്ഥനകൾ എന്നിവ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു.

ആദ്യകാല വേദഘട്ടം (1500 BC – 1000 BC)

- ആര്യന്മാർ ഇന്ത്യയിൽ പ്രവേശിച്ച കാലഘട്ടം.
- **Rig Veda** സംഗ്രഹിക്കപ്പെട്ട കാലം. അതുകൊണ്ട് ഇത് **Rig Vedic Period** എന്നും വിളിക്കപ്പെടുന്നു.

സവിശേഷതകൾ

1. **ഭരണം (Polity)**
- സമൂഹം **ജനം (Tribe / Jana)** ആയി.
- **ജനപദങ്ങളോ ഭൂമിസ്വത്തോ ഇല്ലായിരുന്നു.**
- പ്രധാന സംഘടനകൾ: **സഭ (Sabha), സമിതി (Samiti), വിദഥ (Vidatha), ഗണ (Gana)**.

2. **സമൂഹം (Society)**
- **സമത്വാധിഷ്ഠിതം** – വ്യക്തമായ വർണ വ്യവസ്ഥയില്ല.
- **മൃഗസംരക്ഷണത്തിൽ** ആശ്രിതം.
- കുടുംബം പിതൃസാധികമായിരുന്നു (Patriarchal).

3. **മതം (Religion)**
- **പ്രകൃതിദേവതകളെ** ആരാധിച്ചു.
- പ്രധാന ദേവന്മാർ:
  - ✓ **ഇന്ദ്രൻ (Purandara – കോട്ടകൾ തകർക്കുന്നവൻ)**
  - ✓ **അഗ്നി**
  - ✓ **വരുണൻ**
  - ✓ **സോമ** (സസ്യദേവൻ, മദ്യം Soma).
- **സ്ത്രീ ദേവതകൾ**: അദിതി, ഉഷസ് (പ്രഭാതദേവി) – എന്നാൽ വലിയ പ്രാധാന്യമില്ല.
- **യാഗങ്ങൾ, പ്രാർത്ഥനകൾ, ബലികൾ** മുഖ്യമായിരുന്നു.

ToppersNotes Unleash the topper in you

ആര്യന്മാർ (Aryans)

- **Indo-European ഭാഷ സംസാരിച്ചവർ**.
- പ്രധാന തൊഴിൽ കന്നുകാലി വളർത്തലായിരുന്നു, കൃഷി രണ്ടാം സ്ഥാനത്ത്.
- **കുതിരയ്ക്ക് പ്രധാനപ്പെട്ട സ്ഥാനം**.
- Rig Vedaയിൽ നിന്ന് വിവരം ലഭിക്കുന്നു → 10 മണ്ഡലങ്ങൾ (Books).
- Zend Avesta (പഴയ ഇറാനിയൻ ഗ്രന്ഥം) → Rig Vedaയോട് സാമ്യമുണ്ട്.
- നാട്ടുവാസികളായ **ദാസന്മാരും ദാസ്യുക്കളും** സംഘർഷത്തിലായിരുന്നു.

ഗോത്ര സംഘർഷങ്ങൾ (Tribal Conflicts)

- **ആദ്യാര്യമാർ vs പ്രാചീനർ**
- **അന്തര്യുദ്ധങ്ങൾ**: 5 ഗോത്രങ്ങൾ – **പഞ്ചജന (Panchajana)** തമ്മിലുള്ള കലഹം.
- **ഭാരതവർഗം** – പ്രധാന ഗോത്രം. **ഭാരതവർഷം** (Rig Vedaയിൽ ആദ്യം പരാമർശം).
- **Battle of Ten Kings** → ഭരത രാജാവ് **സുദാസിനു** എതിരായി 10 ഗോത്രങ്ങൾ, സ്ഥലം → **പരുഷ്ണി നദി (ഇന്ന് Ravi)**.
- വിജയകാരണങ്ങൾ:
  - ✓ കുതിരവണ്ടികൾ (Horse Chariots).
  - ✓ ആയുധങ്ങൾ, വർമം (കവചം).

സാഹിത്യം & മതം (Religion & Literature)

- Rig Vedaയിൽ 1028 സ്തുതികൾ → പ്രധാനമായും **ഇന്ദ്രൻ (250 hymns), അഗ്നി (200 hymns)**.
- ദേവന്മാരെ ആരാധിച്ചത്: സമ്പത്ത്, മക്കൾ, മൃഗങ്ങൾ, ആരോഗ്യത്തിനായി.

ആർഥിക സ്ഥിതി (Commerce & Economy)

- **പശുക്കൾ** – സമ്പത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനമായിരുന്നു.
- യുദ്ധങ്ങൾക്കും പശുക്കൾ കാരണമായി → **ഗാവിഷ്ഠി (Gavisthi – പശുക്കളുടെ വേണ്ടിയുള്ള യുദ്ധം)**.
- പുരോഹിതന്മാർക്ക് സമ്മാനങ്ങൾ: പശുക്കൾ, സ്ത്രീ ദാസിമാർ. ഭൂമി ഇല്ല.
- **ശില്പികൾ**: വണ്ടി നിർമാതാക്കൾ, ചാരന്മാർ, നെയ്ത്തുകാർ, കൂലിയാർ, മൺപാത്രക്കാർ.
- സമുദ്രജ്ഞാനം കുറവ്; "സമുദ്രം" = ജലാശയം.
- **ഇരുമ്പിന്റെ തെളിവുകളില്ല**.

സാമൂഹിക ഘടന (Social Setup)

- നഗരങ്ങൾ ഇല്ല.
- മണ്ണുകൊണ്ട് നിർമ്മിച്ച ചെറിയ കോട്ടകൾ ഉണ്ടായിരിക്കും.
- **Bhagwanpura (Haryana)**യിൽ 13 മുറി വീട്ടിന്റെ അവശിഷ്ടം (1600–1000 BC).
- **Painted Grey Ware (PGW)** → ഹരപ്പാനന്തര കാലം.

ആദ്യകാല ഗോത്രഭരണം (Tribal Polity)

സ്ഥാനം	**പേര്**	**വിവരം**
ഗോത്രനേതാവ്	**രാജൻ (Rajan)**	അവകാശപ്പെട്ട സ്ഥാനം, പക്ഷേ അധികാരം കുറവ്.
പുരോഹിതൻ	**പുരോഹിത (Purohita)**	രാജാവിനെ സഹായിച്ചു; പ്രശസ്തർ: **വസിഷ്ഠൻ, വിശ്വാമിത്രൻ**.
സൈനിക നേതാവ്	**സേനാനി (Senani)**	യുദ്ധനേതാവ്.
കുടുംബ തലവൻ	**കുലപ (Kulapa)**	കുടുംബം നിയന്ത്രിച്ചു.
ഗ്രാമ തലവൻ	**ഗ്രാമണി (Gramani)**	പിന്നീട് ഗ്രാമമുഖ്യൻ (Vrajapati).
ഉദ്യോഗസ്ഥൻ	**വ്രജപതി (Vrajapati)**	മേയ്ച്ചൽ പ്രദേശം നിയന്ത്രിച്ചു.
അസംബ്ലികൾ	**സഭ, സമിതി, വിദഥ, ഗണ**	പ്രധാന സഭകൾ: **സഭ & സമിതി**. സ്ത്രീകൾക്കും പങ്കെടുക്കാം.

ഭരണം (Administration)

- നികുതി ശേഖരണത്തിന് ഉദ്യോഗസ്ഥർ ഇല്ല.
- സ്വമേധയായുള്ള സംഭാവനകൾ: **ബലി (Bali)**.
- സ്ഥിര സൈന്യം ഇല്ല; യുദ്ധസമയത്ത് ഗോത്രങ്ങൾ ചേർന്ന് പോരാടി.
- പ്രദേശിക ഭരണസമ്പ്രദായം ഇല്ല → കാരണം: **സ്ഥിരവാസമല്ലാത്ത ജീവിതം**.

ഇരുമ്പിന്റെ കണ്ടുപിടിത്തവും അതിന്റെ ഫലങ്ങളും

- ക്രി.മു. **1000-ഓടെ** ഇരുമ്പ് കണ്ടുപിടിക്കപ്പെട്ടു.
- **ഇരുമ്പുകൊണ്ടുള്ള ഉഴവുപകരണങ്ങൾ** (ploughshare) കാർഷിക ഉൽപാദനം വളരെയധികം വർദ്ധിപ്പിച്ചു.
- **അധികധാന്യോൽപാദനം → സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥയിൽ വലിയ മാറ്റം.**
- **വർണ വ്യവസ്ഥ (Caste system) ശക്തിപ്പെട്ടു.**
- **ഭൂമിയുടെ പ്രാധാന്യം** വർദ്ധിച്ചു → ഭൂമി സമ്പത്തിന്റെ മാനദണ്ഡമായി.
- **രാജാക്കന്മാരുടെ അധികാരം "ജനങ്ങളിൽ നിന്ന്" → "ജനപദങ്ങളിൽ" (territories) ലേക്ക് മാറി.**
- യുദ്ധങ്ങൾ ഭൂമി പിടിക്കാനായി നടന്നു.

പിന്നീടുള്ള വേദഘട്ടം (Later Vedic Period – 1000 BC – 600 BC)

സവിശേഷതകൾ

1. **ഭരണം (Polity)**
   - ✓ **ജനപദങ്ങൾ** (territorial kingdoms) – ഭൂമി അധികാരത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനമായി.
   - ✓ അതിർത്തി വിപുലീകരണവും യുദ്ധങ്ങളും.
   - ✓ **ഉദ്യോഗസ്ഥർ**:
     - നികുതി ശേഖരകൻ,
     - ധനകാര്യ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ,
     - രാജാവിന്റെ ദൂതൻ.
   - ✓ **ഗ്രാമസഭകൾ** പിന്നോക്കം പോയി.
   - ✓ **പുരോഹിതൻ (Purohita), സേനാനി (Senani)** രാജാവിനെ സഹായിച്ചു.
2. **സമൂഹം (Society)**
   - ✓ **വർണ്ണ വ്യവസ്ഥ** വ്യക്തവും കടുപ്പവുമുള്ളതായി.
   - ✓ **കൃഷി സമൂഹം.**
   - ✓ സ്ത്രീകൾക്ക് **സഭകളിൽ പങ്കെടുക്കാനുള്ള അവകാശം നഷ്ടപ്പെട്ടു.**
   - ✓ കടൽവ്യാപാരം **ബാബിലോണുമായി പരിചിതമായി.**
3. **മതം (Religion)**
   - ✓ പുതിയ ദേവന്മാർ: **വിഷ്ണു, രുദ്രൻ, പ്രജാപതി.**
   - ✓ **യാഗങ്ങൾ പ്രാർത്ഥനയെക്കാൾ പ്രധാനമായി.**
   - ✓ **മോക്ഷം (Salvation)** ആശയം വളർന്നു; സ്വർഗ്ഗ-നരക ആശയം ഇല്ലാതായി.
   - ✓ **ബ്രാഹ്മണിക ആധിപത്യം ശക്തമായി**, എന്നാൽ പിന്നീട് **ഉപനിഷത്തുകൾ** (ക്രി.മു. 600) ബ്രാഹ്മണിക യാഗങ്ങൾക്ക് എതിരായി തത്ത്വചിന്ത അവതരിപ്പിച്ചു.

ആർഥിക സ്ഥിതി (Economy & Agriculture)

- ഇരുമ്പിന്റെ വ്യാപക ഉപയോഗം: **വനം വെട്ടി പുതിയ സ്ഥലങ്ങൾ കൃഷിയിടമായി.**
- പ്രധാന വിളകൾ: **അരി (വ്രീഹി), ഗോതമ്പ്, യവം (Barley), പല തരത്തിലുള്ള പയർവർഗങ്ങൾ.**
- ഇരുമ്പിനെ "**ശ്യാമ / കൃഷ്ണ ആയസ്**" എന്ന് വിളിച്ചു.
- **സതപഥ ബ്രാഹ്മണം** ഉഴവിനുള്ള ചടങ്ങുകൾ വിവരിക്കുന്നു.

<u>ശില്പവിദ്യകൾ (Crafts)</u>

- **Smiths & Smelters** – ഇരുമ്പുപണിക്കാർ.
- **നെയ്ത്ത്** – സ്ത്രീകളുടെ പ്രധാന തൊഴിൽ.
- **തോൽപ്പണി, വണ്ടി നിർമാണം, മൺപാത്ര നിർമ്മാണം.**
- **പ്രധാന മൺപാത്രങ്ങൾ**:
  - ✓ Black & Red Ware
  - ✓ Black Slipped Ware
  - ✓ **Painted Grey Ware (PGW – bowls, dishes)**
  - ✓ Red Ware (വ്യാപകമായി ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത്).
- **സ്വർണാഭരണ നിർമ്മാണം** (Later Vedic Texts mention).

<u>രാഷ്ട്രീയ സംഘടന (Political Organisation)</u>

- **ജനസഭകൾ** (Samiti, Sabha) → പ്രാധാന്യം കുറഞ്ഞു. **വിദഥ** അപ്രത്യക്ഷമായി.
- **സഭ & സമിതി** നിലനിന്നെങ്കിലും **പ്രഭുക്കന്മാർ നിയന്ത്രിച്ചു.** സ്ത്രീകൾക്ക് പങ്കെടുക്കാൻ സാധിച്ചില്ല.
- **Tribal → Territorial rule**.
- പുതിയ പദം: **"രാഷ്ട്രം" (Rashtra)**.
- **രാജാവിന്റെ ശക്തി → യാഗങ്ങളിലൂടെ**:
  - ✓ **രാജസൂയ (Rajasuya)** – പരമാധികാരം.
  - ✓ **അശ്വമേധം (Asvamedha)** – അന്യായമായി നിയന്ത്രണമില്ലാത്ത പ്രദേശിക അധികാരം.
  - ✓ **വാജപേയ (Vajapeya)** – രഥയുദ്ധം.
- **നികുതികൾ ശേഖരിച്ചു, സംഗ്രിഹിത്രി (Treasurer)** സംഭരിച്ചു.
- രാജാവിനെ സഹായിച്ചത്: **പുരോഹിതൻ, സേനാനി, പ്രധാന മഹിഷി (Queen), മറ്റ് ഉന്നതർ**.

<u>സാമൂഹിക ഘടന (Social Organisation)</u>

- **നാലു വർണങ്ങൾ (Chaturvarna system)**:
  - ✓ **ബ്രാഹ്മണർ** – പുരോഹിതന്മാർ, ശക്തരായി.
  - ✓ **ക്ഷത്രിയർ** – ഭരണാധികാരം.
  - ✓ **വൈശ്യർ** – ആദ്യം കൃഷി, കന്നുകാലി, പിന്നീട് വ്യാപാരം.
  - ✓ **ശൂദ്രർ** – സേവകർ; "മറ്റൊരാളുടെ അടിമ" എന്ന് Rig Vedaയിൽ പറയുന്നുണ്ട്.
- **ഗോത്ര വ്യവസ്ഥ** (Gotra system) ആരംഭിച്ചു → **Gotra exogamy** പ്രാബല്യത്തിൽ.
- **പ്രൈമോജെനിച്ചർ (Primogeniture – മൂത്ത മകന്റെ അവകാശം)** ശക്തിയായി.
- സ്ത്രീകൾക്ക് താഴ്ന്ന സ്ഥാനം; പുരുഷ പിതൃപൂജ വളർന്നു.

<u>മതം, ദേവന്മാർ, തത്ത്വചിന്ത (Religion & Philosophy)</u>

- **ഇന്ദ്രനും അഗ്നിക്കും പ്രാധാന്യം കുറഞ്ഞു.**
- **പ്രജാപതി, വിഷ്ണു, രുദ്രൻ** പ്രാധാന്യം നേടി.
- **യാഗങ്ങൾ (Sacrifices)** മുഖ്യമായ മതകർമ്മമായി.
- **കന്നുകാലികളെ വലിയ തോതിൽ യാഗങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി കൊല്ലുകയും** ചെയ്തു.
- പുരോഹിതന്മാർക്ക് **വിപുലമായ ദക്ഷിണ** (സ്വർണം, കുതിര, വസ്ത്രം) ലഭിച്ചു.
- **ഉപനിഷത്തുകൾ (600 BC)** –
  - ✓ **ആത്മാവും ബ്രഹ്മവും** തമ്മിലുള്ള ബന്ധം.
  - ✓ **ആത്മാവ് നശിക്കാത്തത്, അനശ്വരത, അമൃതത്വം.**
  - ✓ **യാഗങ്ങൾക്ക് എതിരായ ശക്തമായ പ്രതികരണം.**

മതഗ്രന്ഥങ്ങൾ (Religious Books)

വേദങ്ങൾ (Vedas)

- രചനാകാലം: **ക്രി.മു. 1500 – ക്രി.മു. 400**.
- **ആര്യരുടെ ജീവിതരീതികൾ** വിശദമായി വിവരിക്കുന്നു.
- **ദൈവിക വെളിപ്പെടുത്തൽ** (Divine mission) ആയി കണക്കാക്കുന്നു.
- തലമുറകളിലൂടെ **മൗഖികമായി (oral)** പകർന്നു കൊണ്ടുവന്നത്.
- **ഗുപ്തകാലത്ത് (Gupta Period)** മാത്രമാണ് ലിഖിതരൂപം ലഭിച്ചത്.
- **നാലു വേദങ്ങൾ** + അവയോടൊപ്പം ബന്ധപ്പെട്ട **ബ്രാഹ്മണങ്ങൾ**:

വേദം	**ബന്ധപ്പെട്ട ബ്രാഹ്മണങ്ങൾ**	**സ്വഭാവം**
ഋഗ്വേദം (Rig Veda)	ഐതരേയ (Aitareya), കൗഷിതക (Kaushitika)	**സ്തോത്രങ്ങളുടെ പുസ്തകം** – ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും പഴയ ഗ്രന്ഥം. 1,028 സ്തോത്രങ്ങൾ (1017 + 11 Valakhilyas), 10 മണ്ഡലങ്ങൾ.
സാമവേദം (Sama Veda)	ജയ്മിനിയ (Jaiminiya), താൻഡ്യമഹ (Tandyamaha)	**ഗാനങ്ങളുടെ പുസ്തകം** – Rig Vedaയിലെ സ്തോത്രങ്ങൾ സംഗീതത്തിന് അനുയോജ്യമായി ക്രമീകരിച്ചിരിക്കുന്നു.
യജുർവേദം (Yajur Veda)	ശതപഥ (Satapatha)	**യാഗങ്ങളുടെ പുസ്തകം** – യാഗങ്ങൾ, ക്രിയകൾ, മന്ത്രങ്ങൾ.
അഥർവ്വവേദം (Atharva Veda)	ഗോപഥ (Gopatha)	**മന്ത്ര-ക്രിയകൾ / ഔഷധങ്ങൾ** – ശാപങ്ങൾ, രോഗശാന്തി, അനാര്യരുടെ വിശ്വാസങ്ങൾ, വൈദ്യശാസ്ത്രവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിവരങ്ങൾ.

സംഗ്രഹം

- **സംഹിതകൾ (Samhitas)** → വേദ സ്തോത്രങ്ങൾ / മന്ത്രങ്ങളുടെ ശേഖരം.
- **Rig Veda** → ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും പഴയ ഗ്രന്ഥം.
- **Sama Veda** → സംഗീതവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വേദം.
- **Yajur Veda** → യാഗ-ക്രിയകളും അവയുടെ മന്ത്രങ്ങളും.
- **Atharva Veda** → മന്ത്രങ്ങൾ, രോഗശാന്തി, വൈദ്യശാസ്ത്രം.

വേദസാഹിത്യം (Vedic Literature)

- **ശ്രുതി (Sruti)** – ദൈവികമായി വെളിപ്പെട്ടത്.
- **സ്മൃതി (Smriti)** – ഓർമ്മിച്ചുവെച്ചത്.
- വേദങ്ങൾ **ശ്രുതി** വിഭാഗത്തിൽപ്പെടുന്നു.

വേദസാഹിത്യം = വേദങ്ങൾ + ബ്രാഹ്മണങ്ങൾ + ആരണ്യകങ്ങൾ + ഉപനിഷത്തുകൾ

- **ബ്രാഹ്മണങ്ങൾ (Brahmanas):**
  - ✓ **യാഗ-കൃത്യങ്ങളുടെ വിശദീകരണം.**
  - ✓ മതാചാരങ്ങളും സാമൂഹികവശങ്ങളും വിശദീകരിക്കുന്നു.
- **ആരണ്യകങ്ങൾ (Aranyakas):**
  - ✓ വനവാസികളായ സന്യാസിമാർക്കായി രചിച്ചത്.
  - ✓ ചടങ്ങുകളിൽ നിന്ന് **തത്ത്വചിന്തയിലേക്കുള്ള പാലം**.
- **ഉപനിഷത്തുകൾ (Upanishads):**
  - ✓ **ആത്മാവും ബ്രഹ്മവും** തമ്മിലുള്ള ബന്ധം.
  - ✓ **മോക്ഷം, ആത്മാവിന്റെ അനശ്വരത**.
  - ✓ **യാഗങ്ങൾക്കു നേരെയുള്ള വിമർശനം**.
  - ✓ തത്ത്വചിന്താപരമായ മതഗ്രന്ഥങ്ങൾ.

വേദാന്ത തത്വചിന്തകൾ (Vedic Philosophical Doctrines)

- ക്രി.മു. **600 – ക്രി.വ. 100** കാലഘട്ടം.
- ആറ് പ്രധാന തത്വചിന്തകൾ (Six Schools of Vedic Hindu Philosophy):
  1. ന്യായം (Nyaya)
  2. വൈശേഷികം (Vaisheshika)
  3. സാംഖ്യം (Sankhya)
  4. യോഗം (Yoga)
  5. മീമാംസ (Purva Mimamsa)
  6. വേദാന്തം (Uttara Mimamsa)

സാമൂഹികജീവിതം

- വർണ്ണവ്യവസ്ഥ: സമൂഹം നാല് വർഗ്ഗങ്ങളായി വിഭജിച്ചു.
  - ✓ ബ്രാഹ്മണർ – പണ്ഡിതർ, പുരോഹിതർ.
  - ✓ ക്ഷത്രിയർ – യോദ്ധാക്കൾ, ഭരണാധികാരികൾ.
  - ✓ വൈശ്യർ – വ്യാപാരികളും കർഷകരും.
  - ✓ ശൂദ്രർ – സേവകർ / ശുശ്രൂഷകർ.
- **കുടുംബം**: പിതൃസാധിത്വം (Patriarchy) നിലനിന്നിരുന്നു. കുടുംബത്തിന്റെ തലവൻ പുരുഷനായിരുന്നു.
- **സ്ത്രീകൾക്ക്** ആദ്യം വിദ്യാഭ്യാസവും മതചടങ്ങുകളിൽ പങ്കെടുക്കാനുള്ള അവകാശവും ചില സാമൂഹിക സ്ഥാനവും ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും പിന്നീട് അത് കുറഞ്ഞു.

സാമ്പത്തികജീവിതം

- ആദ്യം കന്നുകാലിവളർത്തലിൽ ആശ്രയിച്ചു. പശുവിനെ സമ്പത്തിന്റെ അടയാളമായി കരുതിയിരുന്നു.
- പിന്നീട് കൃഷി വ്യാപകമായി. ഗോതമ്പ്, യവം, അരി, പരുത്തി എന്നിവ കൃഷിചെയ്തു.
- വ്യാപാരം: ആഭ്യന്തര വ്യാപാരത്തിനൊപ്പം പുറത്തുള്ള പ്രദേശങ്ങളുമായും ബന്ധം.
- ലോഹങ്ങൾ: ചെമ്പ്, വെങ്കലം, സ്വർണ്ണം എന്നിവ ഉപയോഗിച്ചു. ഇരുമ്പ് പിന്നീട് ഉപയോഗിച്ചു.

രാഷ്ട്രീയജീവിതം

- രാജാവ് (രാജൻ) സമൂഹത്തിന്റെ തലവൻ. തുടക്കത്തിൽ അധികാരം പരിമിതമായിരുന്നു. പിന്നീട് മഹാരാജാക്കന്മാർ വളർന്നപ്പോൾ അധികാരം കേന്ദ്രീകൃതമായി.
- രാജാവിന് സഹായത്തിനായി സഭ, സമിതി പോലുള്ള ജനാധിപത്യ സ്ഥാപനങ്ങൾ പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നു.
- സേന: രഥസേന യുദ്ധത്തിൽ പ്രധാനമായിരുന്നു.
- നികുതികൾ: "ബലി" എന്നറിയപ്പെട്ടിരുന്നു.

മതവിശ്വാസങ്ങൾ

- പ്രകൃതിദേവതാരാധന:
  - ✓ ഇന്ദ്രൻ – യുദ്ധത്തിന്റെയും മഴയുടെയും ദേവൻ.
  - ✓ അഗ്നി – അഗ്നിദേവൻ.
  - ✓ വരുൺ – ജലത്തിന്റെയും ആകാശത്തിന്റെയും ദേവൻ.
  - ✓ സൂര്യൻ, വായു, ഉഷസ് (പ്രഭാതദേവി).
- യാഗങ്ങൾക്കും ഹോമങ്ങൾക്കും പ്രധാന്യം നൽകി.
- ആത്മാവിന്റെ അമൃതത്വം, കർമ്മഫലം എന്നീ ആശയങ്ങൾ പിന്നീട് വികസിച്ചു.

5 അദ്ധ്യായം

മഹാജനപദങ്ങൾ (ക്രി.മു. 600 – 300)

ജനപദങ്ങൾ (Janapadas)

- ആര്യർ ആദ്യം ഗംഗാ സമതലങ്ങളിൽ **ജനം (Tribe)** എന്നറിയപ്പെട്ട ചെറു രാഷ്ട്രീയസംഘടനകളായി താമസിച്ചു.
- ഇവർ രൂപപ്പെടുത്തിയ ചെറു രാജ്യങ്ങളേ **ജനപദങ്ങൾ** എന്നു വിളിച്ചു. വേദികാനന്തരകാലത്ത്, ഇന്ത്യയിലെ പല ഭാഗങ്ങളിലും മഹാജനപദങ്ങൾ രൂപപ്പെട്ടു.
- ഏകദേശം 16 മഹാജനപദങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നതായി ബൗദ്ധ–ജൈന ഗ്രന്ഥങ്ങൾ പറയുന്നു.

മഹാജനപദങ്ങൾ (Mahajanapadas)

- ക്രി.മു. 6-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ **വടക്കേ ഇന്ത്യയിൽ വലിയ രാജ്യങ്ങൾ** രൂപപ്പെട്ടു.
- ചെറു ജനപദങ്ങൾ തമ്മിൽ ചേരുകയോ യുദ്ധത്തിലൂടെ ഒന്നിനെ മറുകിൽ ചേർക്കുകയോ ചെയ്തു.
- ചിലത് **രാജ്യതന്ത്രം (Monarchy)**, ചിലത് **ഗണരാജ്യം (Republic)**.
- **അംഗുത്തര നിക്കായ (ബൗദ്ധഗ്രന്ഥം)** → 16 മഹാജനപദങ്ങൾ (സോദശ മഹാജനപദങ്ങൾ) പരാമർശിക്കുന്നു.

16 മഹാജനപദങ്ങളും തലസ്ഥാനങ്ങളും

മഹാജനപദം	തലസ്ഥാനം	ഇന്നത്തെ സ്ഥാനം
കംബോജ	ഹടക്	അഫ്ഗാനിസ്ഥാൻ
ഗന്ധാര	ടക്സില	റാവൽപിണ്ടി (പാകിസ്ഥാൻ)
കുരു	ഹസ്തിനാപുരം / ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥം	മീരറ്റ് (UP), SE ഹരിയാന
പാഞ്ചാല	കംപില്യ	പശ്ചിമ ഉത്തർപ്രദേശ്
കോസല	ശ്രാവസ്തി / അയോധ്യ	ഉത്തർപ്രദേശ്
മല്ല	കുശിനഗർ, പാവ	UP, ബിഹാർ
വൃജ്ജി (വജ്ജി)	വൈശാലി	UP, ബിഹാർ, നേപ്പാൾ
മത്സ്യ	വിരാട്നഗർ	ജയ്പ്പൂർ സമീപം
സൂരസേന	മഥുര	മഥുര (UP)
വത്സ	കൗസാംബി	അലഹാബാദ്
കാസി	കാസി	വാരാണസി
മഗധ	രാജഗൃഹം → പാടലിപുത്രം	ഗയ, പട്ടണ (ബിഹാർ)
അംഗ	ചാമ്പാ	മംഗേർ, ഭഗൽപ്പൂർ
അവന്തി	ഉജ്ജയിനി / മഹിഷ്മതി	മാല്വ, നിമാർ (MP)
ചേദി	സോഥിവതി / ബന്ദ	ബുണ്ടൽഖണ്ഡ്
അസ്മക	പ്രതിഷ്ഠാന / പൈതാൻ	ഗോദാവരി സമീപം, മഹാരാഷ്ട്ര

രാഷ്ട്രീയ ചരിത്രം (Political History)

- ആദ്യം **16 മഹാജനപദങ്ങൾ**.
- എന്നാൽ ബുദ്ധന്റെ കാലത്ത് നിലനിന്നിരുന്നത് നാലെണ്ണം മാത്രം:

1. **വത്സ** (കൗശാംബി തലസ്ഥാനം)
2. **അവന്തി** (ഉജ്ജയിനി)
3. **കോസല** (ശ്രാവസ്തി തലസ്ഥാനം)
4. **മഗധ** – ഏറ്റവും ശക്തമായ മഹാജനപദം. പിന്നീട് രാഷ്ട്രമായി

വത്സ (Vatsa / Vamsa)

- സ്ഥാനം: **യമുനാനദിയുടെ തീരം.**
- തലസ്ഥാനം: **കൗസാംബി** (അലഹാബാദ്).
- ശക്തനായ രാജാവ്: **ഉദയനൻ**.

<u>അവന്തി (Avanti)</u>
- തലസ്ഥാനം: **ഉജ്ജയിനി**.
- രാജാവ്: **പ്രദ്യോതൻ** (ബുദ്ധന്റെ കാലത്ത്).
- ഉദയനന്റെ മകൾ **വസവദത്ത**യെ വിവാഹം ചെയ്തു.
- **വത്സ-അവന്തി യുദ്ധങ്ങൾ** നടന്നു.
- **ബുദ്ധമതത്തിന് പിന്തുണ നൽകി**.

<u>കോസല (Kosala)</u>
- തലസ്ഥാനം: **അയോധ്യ / ശ്രാവസ്തി**.
- ശ്രാവസ്തിയിൽ → ബുദ്ധൻ **25 വർഷം** ജീവിച്ചു.
- ശക്തനായ രാജാവ്: **പ്രസേനജിത്** (ബുദ്ധന്റെ സമകാലികൻ).

<u>മഗധ (Magadha)</u>
- **ഏറ്റവും ശക്തിയും സമൃദ്ധിയും** നേടിയ രാജ്യം (ക്രി.മു. 6-ാം നൂറ്റാണ്ട് മുതൽ 4-ാം നൂറ്റാണ്ട് വരെ).
- ആദിമസ്ഥാപകർ: **ജരാസന്ധൻ, ബൃഹദ്രഥൻ**
- **യഥാർത്ഥ സ്ഥാപകർ: ബിംബിസാരൻ, അജാതശത്രു**.
- തലസ്ഥാനം: ആദ്യം **രാജഗൃഹം**, പിന്നീട് **പാടലിപുത്രം**.
- വംശങ്ങൾ:
  - ✓ **ഹര്യങ്കർ**
  - ✓ **ശിശുനാഗർ**
  - ✓ **നന്ദർ** (ക്രി.മു. 345 – 322).

<u>ഭരണരീതി</u>
- മഹാജനപദങ്ങളിൽ ചിലത് രാജ്യങ്ങൾ (രാജ്യതന്ത്രം) ആയിരുന്നു, ചിലത് ഗണസംഘങ്ങൾ ആയിരുന്നു.
- **ഗണസംഘങ്ങൾ**: നിരവധി കുലങ്ങൾ ഒരുമിച്ചുണ്ടാക്കിയ ഘടന (ഉദാ: വജ്ജിസംഘം).
- ഗണസംഘങ്ങൾ റിപ്പബ്ലിക്കൻ രീതിയിലുള്ള ഭരണകൂടം ആയിരുന്നു.

<u>പ്രാചീന ഇന്ത്യൻ റിപ്പബ്ലിക്കുകൾ (Ancient Indian Republics, 650 – 325 BCE)</u>
- സ്രോതസ്സ്: **ജൈന, ബൗദ്ധ, ബ്രാഹ്മണ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ**.
- പാളി രേഖകൾ പ്രകാരം **10 റിപ്പബ്ലിക്കുകൾ**.
- പ്രധാന 3 റിപ്പബ്ലിക്കുകൾ:
  1. **ശാക്യർ (Sakyas)** – കപിലവസ്തു (ബുദ്ധന്റെ കുടുംബം).
  2. **മല്ലർ (Mallas)** – കുശിനഗർ & പാവ (ബുദ്ധന്റെ പരിനിർവാണം, മഹാവീരന്റെ മരണം).
  3. **ലിച്ഛവികൾ (Lichchhavis)** – വൈശാലി (ശക്തമായ ഗണരാജ്യം).

<u>നഗരവളർച്ച</u>
- ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ നഗരങ്ങളുടെ വളർച്ച നടന്നു.
- വ്യാപാരവും വ്യവസായവും വികസിച്ചു.
- നാണയങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചുതുടങ്ങി (പഞ്ച്മാർക്ക് ചെയ്ത നാണയങ്ങൾ).

Exam Point Highlights
- **16 മഹാജനപദങ്ങൾ** → ബൗദ്ധ ഗ്രന്ഥം *അംഗുത്തര നിക്കായ*.
- **ശക്തമായ 4 മഹാജനപദങ്ങൾ** → വത്സ, അവന്തി, കോസല, മഗധ.
- **ഏറ്റവും ശക്തമായത്** → **മഗധ** (ബിംബിസാരൻ & അജാതശത്രു).
- **ഗണരാജ്യങ്ങൾ** → ശാക്യർ, മല്ലർ, ലിച്ഛവികൾ.

Unleash the topper in you